

Quickscan ecologie

Heinenoord, Margrietstraat 4 en 6

Datum	24-01-2022
Auteur	T.D. Breur, Msc
Opdrachtgever	.
Rapport code	QS21070v1
Wijze van citeren	Breur, T.D. 2022. Quickscan flora & fauna. Heinenoord, Margrietstraat 4 en 6. Rapportcode: QS21070v1. Breur Ecologie & Onderzoek. Dordrecht

Breur Ecologie & Onderzoek
Schipbeekstraat 74
3313AR Dordrecht

Disclaimer

Op alle tekst, foto's en afbeeldingen in dit rapport berust – tenzij anders vermeld – het auteursrecht van Breur Ecologie & Onderzoek. Deze rapportage, inclusief eventuele bijlage(s), is vertrouwelijk en uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Verstrekking aan en gebruik door anderen dan de geadresseerde is zonder toestemming niet toegestaan. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Breur Ecologie & Onderzoek kan niet aansprakelijk worden gesteld voor eventuele schade als gevolg van een onjuiste of onvolledige weergave van de gegevens in dit rapport.

Copyright © Breur Ecologie & Onderzoek 2022.

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	3
1 Aanleiding.....	4
2 Doel.....	4
3 Werkwijze.....	4
4 Wettelijk kader beschermde soorten.....	5
4.1 Beschermde soorten.....	5
4.2 Beschermde gebieden.....	6
4.3 Beschermde houtopstanden.....	6
4.4 Zorgplicht.....	6
5 Plangebied & ontwikkeling.....	7
5.1 Huidige situatie.....	7
5.2 Geplande ontwikkeling.....	9
5.3 Toekomstige situatie.....	9
5.4 Planning.....	9
6 Beschermde gebieden.....	10
6.1 Wet natuurbescherming.....	10
6.2 Omgevingsverordening.....	10
7 Beschermde soorten.....	11
7.1 Planten.....	11
7.2 Vogels.....	11
7.3 Grondgebonden zoogdieren.....	12
7.4 Vleermuizen.....	13
7.5 Overige soorten.....	14
8 Conclusie & aanbevelingen.....	15
8.1 Conclusies.....	15
8.2 Aanbevelingen.....	15
Bronvermelding.....	16

Samenvatting

Breur Ecologie & Onderzoek heeft in opdracht van . een quickscanecologie uitgevoerd op een locatie aan de Margrietstraat 4 en 6 te Heinenoord. De aanleiding voor dit onderzoek betreft de voorgenomen sloop van twee bedrijfsgebouwen op deze locatie, t.b.v. van de bouw van 5 woningen. Door middel van een bureaustudie en een veldbezoek is een compleet beeld verkregen van het (potentiële) voorkomen van beschermde soorten flora en fauna in het plangebied.

Dit onderzoek heeft tot de volgende conclusies geleid:

- De geplande ontwikkeling heeft geen negatief effect op beschermde natuurgebieden, zowel op provinciaal als Europees niveau.
- De geplande ontwikkeling heeft geen negatief effect op beschermde soorten flora of fauna.
- Aanvullend onderzoek en/of het aanvragen van een ontheffing ten aanzien van de Wet natuurbescherming is niet nodig.
- Het plangebied is geschikt als nestplaats van algemene broedvogels. Deze nesten zijn beschermd wanneer zij in gebruik zijn. Hierom wordt aanbevolen om de sloop- en kapwerkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Dit broedseizoen loopt grofweg van maart t/m half juli. Let wel: dit is geen vaste periode, bij twijfel over de aan- of afwezigheid van nesten dient een deskundige ingeschakeld te worden.
- Voor alle soorten flora en fauna (beschermd en onbeschermd) geldt te allen tijde de zorgplicht. Dit betekent dat de initiatiefnemer verplicht is om zorgvuldig te werken en dat onnodige schade aan planten of dieren altijd dient te worden voorkomen.

Als vrijblijvende aanbeveling wordt meegegeven: De herinrichting van het terrein biedt ook kansen voor de natuur. Zo kan men natuurinclusieve maatregelen toepassen in de nieuwbouw (zoals inbouwkasten voor vogels of vleermuizen) en kiezen voor een gevarieerde streekeigen en inheemse aanplant van bomen en struiken. Maatregelen in het kader van biodiversiteit dragen vaak ook positief bij aan de klimaatbestendigheid van het terrein.

1 Aanleiding

Breur Ecologie & Onderzoek heeft in opdracht van een quickscanecologie uitgevoerd aan de Margrietstraat 4 en 6 te Heinenoord. Op deze locatie is men voornemens om de huidige bebouwing te slopen ten behoeve van de realisatie van 5 nieuwbouwwoningen. Een quickscan ecologie was noodzakelijk om te beoordelen of deze geplande ontwikkeling effect heeft op beschermde soorten en gebieden in het kader van de Wet natuurbescherming.

2 Doel

Het doel van dit ecologisch onderzoek is om antwoord te geven op de volgende vragen:

- Is het plangebied gelegen in/nabij beschermde natuurgebieden?
- Zijn beschermde soorten flora en fauna (potentieel) aanwezig in het plangebied?
- Leidt de geplande ontwikkeling tot een overtreding van de Wet natuurbescherming?
- Dienen er vervolgstappen genomen te worden in het kader van de Wet natuurbescherming?

3 Werkwijze

Door middel van een bureaustudie en een veldbezoek is een compleet beeld gekregen van het (mogelijke) voorkomen van beschermde soorten flora en fauna in en om het plangebied.

- **Bureaustudie**
Door middel van een literatuur- en internetstudie is onderzocht welke beschermde soorten (potentieel) voor kunnen komen in en om het plangebied. Hierbij zijn onder andere verspreidingsatlassen en openbaar beschikbare waarnemingen bestudeerd.
- **Oriënterend veldbezoek**
Een verkennend veldbezoek is uitgevoerd door T.D. Breur op 19-01-2022. Het gehele plangebied is onderzocht, belangrijke elementen zijn gefotografeerd en indien nodig geïnspecteerd met behulp van een verrekijker.

4 Wettelijk kader beschermde soorten

4.1 Beschermde soorten

De bescherming van flora en fauna is in Nederland vastgelegd in de Wet natuurbescherming. Deze soortbescherming onderscheidt drie categorieën:

- **Vogelrichtlijnsoorten**
Gebaseerd op de Europese Vogelrichtlijn (1979). Dit heeft betrekking op alle in Europa natuurlijk voorkomende vogelsoorten. Nesten zijn te allen tijde beschermd wanneer zij in gebruik zijn. Van enkele specifieke vogelsoorten is in Nederland de nest- of verblijfplaats jaar rond beschermd, ook wanneer hier niet gebroed wordt.
- **Habitatrichtlijnsoorten**
Gebaseerd op de Europese Habitatrichtlijn (1992). Onder deze categorie vallen specifieke soorten uit verschillende groepen (vaatplanten, zoogdieren, vissen etc.) waarvoor op Europees niveau instandhoudingsdoelstellingen zijn vastgesteld.
- **Nationaal beschermde soorten**
In de wet worden dit ook wel "andere soorten" genoemd. Dit betreft specifieke soorten verschillende groepen (vaatplanten, zoogdieren, vissen etc.) die op nationaal niveau beschermd zijn. Let wel: Als bevoegd gezag mogen provincies soorten uit deze derde categorie vrijstellen van een ontheffingsplicht. De bescherming van deze soorten verschilt hierdoor tussen provincies.

Per beschermingscategorie gelden verschillende verbodsbepalingen, deze zijn in onderstaande tabel weergegeven. Uitgangspunt voor de soortbescherming is het "nee, tenzij" principe: handelingen met negatief effect op soorten in verboden tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wnb	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wnb	Beschermingsregime Nationaal beschermde soorten (andere soorten) § 3.3 Wnb
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Tabel 1: Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming per beschermingscategorie.

4.2 Beschermde gebieden

De bescherming van natuurgebieden is vastgelegd in de Wet natuurbescherming en in de provinciale Omgevingsverordening.

- **Wet natuurbescherming**

De gebiedsbescherming in deze wet heeft uitsluitend betrekking op Natura 2000-gebieden. Deze gebieden hebben instandhoudingsdoelstellingen vastgesteld op Europees niveau. Invloeden (ook van buitenaf) mogen deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar brengen.

- **Omgevingsverordening**

In de provinciale Omgevingsverordening is het Natuurnetwerk Nederland (NNN) vastgelegd. Dit is een nationaal netwerk van groene gebieden, voorheen bekend als de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het ruimtelijke beleid voor het NNN is gericht op 'behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke waarden en kenmerken' van het NNN. Aanvullend op dit nationale netwerk kan de provincie ook andere gebieden een planologische bescherming toekennen, dit gebeurt bijvoorbeeld bij belangrijke provinciale landschappen of belangrijke weidevogelgebieden.

4.3 Beschermde houtopstanden

De kap van houtopstanden (bos, lanen, houtwallen, hagen, struwelen etc.) is onderhevig aan de regelgeving van de Wet natuurbescherming indien:

- de houtopstand buiten de 'bebouwde kom Wet natuurbescherming' ligt.
- de houtopstand groter is dan 10 are (1.000 m²), of het om bomen gaat in een rijbeplanting van meer dan 20 bomen.

In het onderzoeksgebied is geen sprake van houtopstanden die voldoen aan bovenstaande criteria. De bescherming van houtopstanden komt in deze rapportage dan ook niet verder aan de orde.

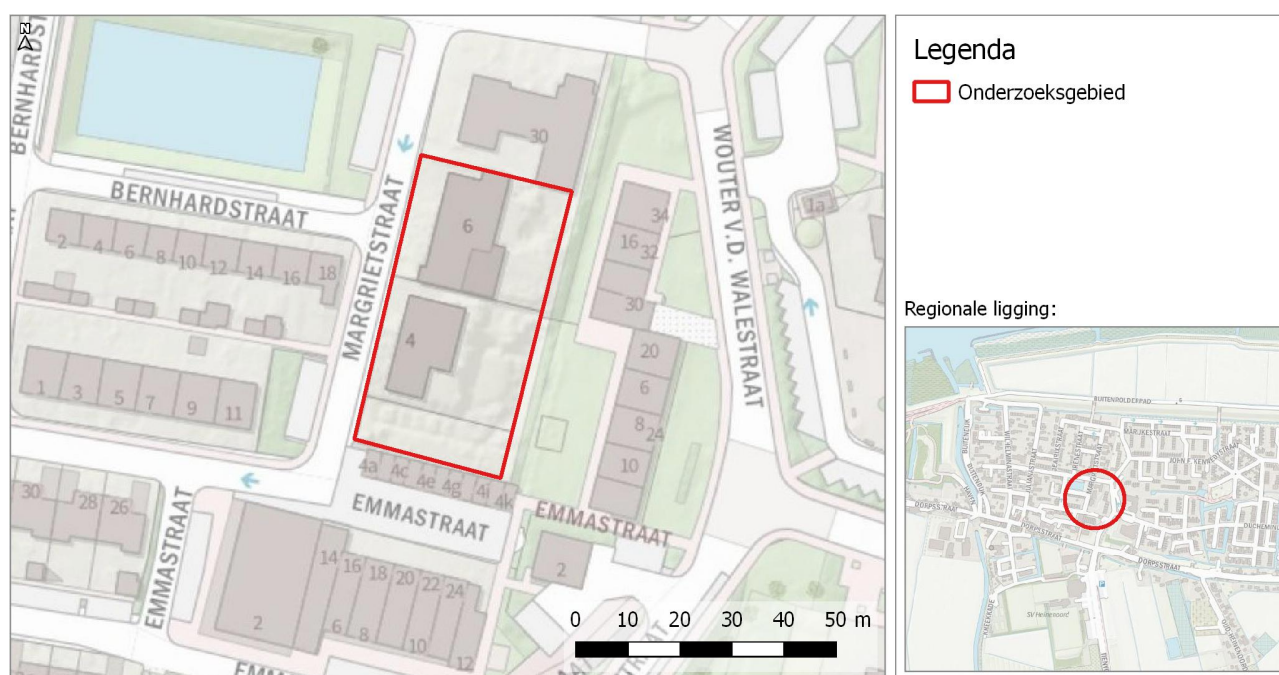
4.4 Zorgplicht

Overkoepelend geldt voor alle in het wild levende planten en dieren de zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat onnodige schade aan dieren en planten te allen tijde dient te worden voorkomen. Bij werkzaamheden met negatief effect op planten en dieren dienen maatregelen genomen te worden (binnen wat redelijkerwijs van de initiatiefnemer verwacht mag worden) om dit negatieve effect zoveel mogelijk te voorkomen of te verminderen.

5 Plangebied & ontwikkeling

5.1 Huidige situatie

Het plangebied betreft het terrein aan de Margrietstraat 4 en 6, midden in de bebouwde kom van Heinenoord (kadastrale percelen sectie F, nrs. 110, 111 en 531). Op het terrein bevinden zich twee bedrijfspanden die in gebruik zijn als kantoor. Beide gebouwen zijn twee etages hoog en hebben schuin dak. De gevels zijn grotendeels opgebouwd uit baksteen en deels voorzien van een houten gevelbetimmering. Aan de straatzijde van de bebouwing is een tuinzone met sierbeplanting. De achtertuin van de Margrietstraat 4 (het zuidelijke gebouw) bestaat vooral uit gazon met sierbeplanting en twee fruitbomen. De achtertuin van de Margrietstraat 6 (het noordelijke gebouw) is overwegend betegeld of voorzien van vlinderplanken, hier bevindt zich tevens een kleine vijver.

Afbeelding 1: Ligging van het onderzoeksgebied (rood omkaderd). De regionale ligging is aangegeven rechtsonder in de rode cirkel.

Afbeelding 2: Straatzijde Margrietstraat 6

Afbeelding 3: Straatzijde Margrietstraat 4

Afbeelding 4: Tuinzijde Margrietstraat 4

Afbeelding 5: Tuinzijde Margrietstraat 6

5.2 Geplande ontwikkeling

De bestaande bebouwing in het plangebied zal worden gesloopt en de beplanting wordt verwijderd. het terrein wordt bouwrijp gemaakt en er zullen 5 woningen gebouwd worden.

5.3 Toekomstige situatie

In de nieuwe situatie bevinden zich 5 woningen in het plangebied, 2 twee-onder-één-kap woningen en 1 vrijstaande woning.

5.4 Planning

Een exacte planning van de werkzaamheden is nog niet bekend.

Afbeelding 6: Plattegrond toekomstige inrichting.

6 Beschermde gebieden

6.1 Wet natuurbescherming

Het meest nabijgelegen Natura-2000 gebied is de Oude Maas, op ca. 400 m afstand van het plangebied. Het plangebied maakt geen onderdeel uit van dit gebied en er is geen sprake van fysieke aantasting. Negatief effect ten gevolge van trilling, geluid of lichtvervuiling is uitgesloten vanwege de afstand tussen de ontwikkeling en het Natura 2000-gebied. Een stikstofberekening maakt geen onderdeel uit van deze quickscan, maar op dit vlak is negatief effect eveneens op voorhand uit te sluiten. Stikstofgevoelige habitats bevinden zich op grote afstand van het plangebied in de Natura 2000-gebieden het Krammer-Volkerak (ca. 15km afstand) en de Biesbosch (ca. 20 km afstand). De ontwikkeling in het plangebied is relatief kleinschalig en verwacht wordt dat de nieuwe situatie tot minder stikstofuitstoot leidt dan de huidige situatie: De nieuwe woonhuizen zullen beter geïsoleerd zijn dan de huidige bebouwing (bouwjaar 1964¹) en met het verdwijnen van de kantoorfunctie van beide gebouwen verdwijnt ook een deel van de verkeersaantrekkende werking. Hierom is negatief effect op Natura 2000-gebieden in het geheel uitgesloten.

6.2 Omgevingsverordening

Het plangebied is niet gelegen in onderdelen van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), noch in belangrijk weidevogelgebied. Onderdelen van dit natuurnetwerk bevinden zich buiten de bebouwde kom van Heinenoord, op meer dan 400 m afstand tot het plangebied. De geplande ontwikkeling leidt daarom niet tot significant negatief effect op de wezenlijke waarden en kenmerken, de samenhang of de oppervlakte van deze groengebieden. Er is geen daarom geen sprake van een conflict met de provinciale Omgevingsverordening.

Afbeelding 7: Onderdelen van het Natuurnetwerk Nederland rondom het plangebied (rode cirkel). Verticale arcering= Natura 2000. Groen= natuurterrein NNN, paars= ecologische corridor.

1 <https://bagviewer.kadaster.nl/>

7 Beschermde soorten

7.1 Planten

De begroeiing in het plangebied bestaat overwegend uit aangeplante sierbeplanting in de tuinvakken en gazon. Wilde bloemen en kruiden die tijdens het veldbezoek zijn aangetroffen betreffen algemene soorten zoals rode klaver, smalle weegbree, kruipende boterbloem en grote brandnetel. Dit zijn overwegend soorten die duiden op voedselrijke omstandigheden. Beschermde soorten vaatplanten in de omgeving van het plangebied zijn vooral gebonden aan specifieke voedselarme natuurlijke habitats, dit habitat is niet aanwezig in het plangebied (gelegen in de bebouwde kom). Beschermde planten zijn dan ook niet aangetroffen en worden hierom als afwezig beschouwd.

7.2 Vogels

Het terrein is niet geschikt voor vogels met jaarrond beschermde rust- of verblijfplaatsen. De detaillering van dak en gevel is uitvoerig geïnspecteerd en m.b.v. een ladder is het dakvlak ter plaatse van de dakgoot bekeken. Voor de Margrietstraat 4 geldt dat er geen ruimte bestaat onder de dakbedekking waar vogels zouden kunnen nestelen. Ten aanzien van de Margrietstraat 6 zijn de ruimtes onder de dakpannen zo laag, en de dakpannen zo plat dat ook hier nestplaatsen (van bijvoorbeeld een huismus of gierzwaluw) redelijkerwijs uit te sluiten zijn. Huismussen zijn wel op afstand van het plangebied waargenomen in een straat ca. 150 m ten westen van het plangebied, een zone met traditionele rijtjeshuizen met meer ruimte onder de dakpannen. In het plangebied zelf, of de in directe omgeving, zijn geen huismussen waargenomen tijdens het veldbezoek.

Aan de oostzijde van het plangebied bevindt zich een coniferenhaag en een grote spar. Hoewel deze bomenrij geen onderdeel uitmaakt van het plangebied is deze zone ook uitvoerig onderzocht, dergelijke boomtypen kunnen namelijk geschikt zijn als roestplaats van ransuilen. Er zijn echter geen sporen van ransuilen aangetroffen (braakballen, veren, uitwerpselen) waardoor een functie als roestplaats uitgesloten is.

Afbeelding 8: De dakrand van de Margrietstraat 4, een volledig ontoegankelijk dakvlak.

Afbeelding 9: De Margrietstraat 6, ruimtes onder de dakpannen zijn zeer beperkt, de dakpannen zijn ook nauwelijks gewelfd en sluiten zeer nauw aan op elkaar.

Het plangebied kan wel geschikt zijn voor algemene broedvogels, waarvan de nesten alleen beschermd zijn wanneer zij in gebruik zijn. Hierbij valt te denken aan nesten van een kauw in de schoorsteen, of een nest van een merel in een sierheester in de tuin. Hierom wordt aanbevolen om de sloop- en kapwerkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Dit broedseizoen loopt grofweg van maart t/m half juli. Let wel: dit is geen vaste periode, afhankelijk van weersomstandigheden kunnen vroege of late broedgevallen zich voordoen. Bij twijfel over de aan- of afwezigheid van nesten dient een deskundige ingeschakeld te worden.

Afbeelding 10: Een kauw bij de schoorsteen van de Margrietstraat 4, een mogelijke nestplaats voor deze soort.

7.3 Grondgebonden zoogdieren

In de omgeving van het plangebied komen een aantal beschermde soorten zoogdieren voor welke met name gebonden zijn aan waterrijke natuurlijke habitats (zoals de bever, waterspitsmuis en noordse woelmuis). In het plangebied is geen geschikt habitat aanwezig voor deze soorten (zoals ruige natte natuurlijke oeverzones, wilgenbossen etc.). Wel is het plangebied geschikt voor algemene soorten zoogdieren waarvoor in de provincie Zuid-Holland een vrijstelling geldt. Dit betreft soorten zoals de egel en algemene muizensoorten. Voor deze

soorten is geen ontheffing of aanvullend onderzoek noodzakelijk. Wel geldt ten aanzien van deze dieren de zorgplicht, zie Hfst. 8.2.

7.4 Vleermuizen

Beide gebouwen in het plangebied bieden geen potentie voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Er zijn geen open stootvoegen aanwezig in de gevels en de dakbetimmering sluit naadloos aan op de bakstenen. De gehele dakrandconstructie van beide gebouwen is volledig gesloten, de dakranden en dakoverstekken zijn voorzien van nauw sluitende daktrims, metalen strips en beplating. Er is geen sprake van overhangende dakpannen aan de kopse zijde van de Margrietstraat 6. In het plangebied bevinden zich evenmin bomen met geschikte holtes, scheuren of loshangende bast. Verblijfplaatsen voor vleermuizen zijn hierom redelijkerwijs uitgesloten.

Als foerageergebied of vliegroute heeft het het plangebied ook geen essentiële functie. Er is weinig sprake van hoger opgaande begroeiing en dit vormt geen belangrijke ruimtelijke structuur. Negatief effect op vleermuizen is daarom op voorhand uitgesloten, aanvullend onderzoek naar deze soortgroep is niet nodig.

Afbeelding 11: Onderzijde gevelbetimmering Margrietstraat 6, onder de betimmering zijn geen ruimtes aanwezig.

Afbeelding 12: Naadloze afwerking van dakoverstek aan de achterzijde van de Margrietstraat 6.

Afbeelding 13: De planken, stalen strips en dakoverstek van Margrietstraat 4 sluiten naadloos op elkaar aan.

7.5 Overige soorten

In het plangebied bestaat geen potentie voor andere beschermde diersoorten (amfibieën, vissen, reptielen, libellen, weekdieren). Habitat voor deze soorten is afwezig en/of het plangebied is gelegen buiten het bekende verspreidingsgebied van deze soorten. De kleine vijver in de achtertuin van de Margrietstraat 6 heeft een rechte beschoeiing en er zwemmen goudvissen. Deze niet natuurlijke vijver is ongeschikt voor beschermde soorten amfibieën of vissen.

Er bestaat wel kans op aanwezigheid van algemene vrijgestelde amfibieën zoals de gewone pad en bruine kikker. Ten aanzien van deze twee algemene soorten is er geen aanvullend onderzoek nodig, maar geldt enkel de zorgplicht (zie Hfst. 8.2).

8 Conclusie & aanbevelingen

8.1 Conclusies

Deze quickscan flora en fauna heeft tot de volgende conclusies geleid:

- De geplande ontwikkeling heeft geen negatief effect op beschermde natuurgebieden, zowel op provinciaal als Europees niveau.
- De geplande ontwikkeling heeft geen negatief effect op beschermde soorten flora of fauna.
- Aanvullend onderzoek en/of het aanvragen van een ontheffing ten aanzien van de Wet natuurbescherming is niet nodig.
- Het plangebied is geschikt als nestplaats van algemene broedvogels. Deze nesten zijn beschermd wanneer zij in gebruik zijn. Hierom wordt aanbevolen om de sloop- en kapwerkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Dit broedseizoen loopt grofweg van maart t/m half juli. Let wel: dit is geen vaste periode, bij twijfel over de aan- of afwezigheid van nesten dient een deskundige ingeschakeld te worden.
- Het plangebied is geschikt voor onbeschermd dan wel vrijgestelde soorten (zoals algemene muizensoorten, gewone pad). Het aanvragen van een ontheffing is voor deze soorten niet nodig, wel geldt te allen tijde de zorgplicht (zie aanbevelingen).

8.2 Aanbevelingen

- In het kader van de zorgplicht dient men zorg te dragen voor alle in het wild levende planten en dieren. Onnodige schade dient te allen tijde te worden voorkomen. Bevalt er zich bijvoorbeeld een egel of een pad in het werkveld? Dan dient deze verplaatst te worden, of gelegenheid te krijgen om het werkgebied op eigen kracht te verlaten.
- De herinrichting van het terrein biedt ook kansen voor de natuur. Zo kan men natuurinclusieve maatregelen toepassen in de nieuwbouw, zoals inbouwkasten voor vogels of vleermuizen, groene daken, en kiezen voor een gevarieerde streekeigen inheemse aanplant van bomen en struiken. Deze maatregelen in het kader van biodiversiteit dragen vaak ook positief bij aan de klimaatbestendigheid van het terrein (te denken aan: regenwater opvangcapaciteit, tegengaan hittestress en afvang fijnstof).

Bronvermelding

Ministerie van Economische zaken. 2016. Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen.

Kaartmateriaal:

<http://pdokviewer.pdok.nl>

Beschermde gebieden:

<https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>

<https://www.zuid-holland.nl/overons/feiten-cijfers/interactieve/>

Overig:

<https://bagviewer.kadaster.nl>

<https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

<https://www.verspreidingsatlas.nl>

<https://waarneming.nl/>